

OLGU SUNUMU

Sürnumere Molarlar: Altı Olgu Nedeniyle[#]**Supernumerary Molars: Report of Six Cases**Mahmut SUMER^{*}, Fatih HOŞGÖR^{*}, A. Pınar SUMER[†]**ÖZET**

Dental anomaliler; herediter, lokal ve sistemik faktörler veya travmatik yaralanmalar ile ilişkili olup, genellikle rutin klinik ve radyolojik incelemeyle teşhis edilmektedir. Hem süt hem de daimi dentisyonda görülen diş sayısındaki artış hiperdonti olarak tanımlanmakta ve bu fazla sayıdaki dişlere de sürnumere dişler denilmektedir. Bu dişler, üst çene anterior bölgede mesiodens, molar dişler bölgesinde paramolar ve molar dişlerin distalinde ise distomolar olarak isimlendirilirler. Sürnumere dişler genellikle rudimenter yani küçük, şekilsiz ve konik formdadır ve üst çenede görülme olasılıkları fazla olmasına karşın alt çenede çok nadir gözlenirler. Burada, dördü üst çenede, biri alt çenede ve biri de üst çenede bilateral olarak izlenen altı vaka sunulmuştur. Genelde sürnumere dişlerin gömülü kalması nedeniyle, bu vakalarda iyi bir klinik ve radyolojik inceleme yapılması önemlidir.

Anahtar sözcükler: Sürnumere dişler, distomolar, paramolar

ABSTRACT

Dental anomalies are associated with hereditary, systemic, traumatic or local factors and are detected frequently during routine clinic and radiographic examinations. Hyperdontia is a term describing an excess in tooth number that can occur in both primary and permanent dentition and these extra teeth are called supernumerary teeth. The supernumerary teeth that occur in the palatal midline are referred to as mesiodens, those in the molar area are called paramolar teeth, and those that occur distally to the third molar are distomolar teeth. Supernumerary teeth are frequently rudimentary in shape and smaller in size and they are found more frequently in the maxilla than in the mandible. On this report four maxiller, one mandibular and one maxiller bilateral supernumerary molar teeth described. Intraoral and radiographic examination is important in evaluation of tooth number abnormalities.

Key words: supernumerary teeth, distomolar, paramolar

Geliş tarihi : 22.10.2004

Kabul tarihi : 21.11.2005

Received date : 22.10.2004

Accepted date : 21.11.2005

Giriş

Dental anomaliler; herediter, lokal ve sistemik faktörler veya travmatik yaralanmalar ile ilişkili olup¹, genellikle rutin klinik ve radyolojik incelemeyle teşhis edilmektedir². Diş sayı anomalilerinden hipodonti; normal diş sayısından az sayıda, hiperdonti ise normalden fazla sayıda diş bulunmasıdır. Fazla sayıda bulunan dişler sürnumere diş

olarak isimlendirilir. Sürnumere dişler; basit bir odontoma, küçük, şekilsiz, tüberkül veya konik formda rudimenter diş veya normal dişlerin anatomik yapısına benzeyen suplementer diş olarak çeşitli şekillerde oluşabilirler³⁻⁵.

Sürnumere dişlere hem süt hem de daimi dentisyonda rastlanabilmekle beraber, daimi dentisyonda görülme oranı yüksektir ve erkeklerde kadınlara oranla iki kat daha fazla izlenir⁴⁻⁶. Süt dentisyonda sürnumere diş görülme sıklığı %0.52-2 iken, daimi dentisyonda bu değer %0.1-4 arasındadır^{4,7,8}. Çok sayıda sürnumere dişin aynı olguda görülmesi çok nadirdir ve genellikle cleidocranial displazi, dudak-damak yarıkları ve Gardner sendromu gibi durumlarda gözlenir^{4,6,9}.

[#] Araştırma, Türk Oral ve Maksillofasial Cerrahi Derneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş Çene Hastalıkları ve Cerrahisi Anabilim Dalı Isparta Sempozyumu, Isparta, 2004' de Poster olarak sunulmuştur.

^{*} Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş Çene Hastalıkları ve Cerrahisi Anabilim Dalı, Samsun

[†] Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Oral Diagnoz ve Radyoloji Anabilim Dalı, Samsun

Sürnumere molar dişler nadir olarak alt çenede gözlenir, üst çenede görülme olasılıkları daha fazladır^{8,10}. Sürnumere dişler sıklıkla üst çene anterior, premolar ve molar bölgede izlenirler^{4,8}. Palatal bölgede orta hatta santral kesici dişler bölgesinde yer alan sürnumere dişlere mesiodens, molar bölgesindekilere paramolar ve daha spesifik olarak üçüncü molar dişlerin distalinde oluşanlara da distomolar denir⁴. Sürnumere molar dişlerin etiolojisinde, hereditenin yanında, normal sayıdaki diş tomurcuklarının formasyonundan sonra dental laminanın aşırı aktivitesinin devam etmesi veya ikinci, üçüncü molar dişlerin germ bölünmesi gibi faktörler de rol oynamaktadır^{8,9}. Sürnumere molar dişler genellikle rudimenter yani küçük, şekilsiz ve konik formdadır^{4,9}. Normal morfolojideki suplementer dişler, genelde alt çenede izlenen sürnumere molar dişlerdir^{8,11}. Sürnumere molar dişler sıklıkla gömülü kaldıkları için, bunların belirlenmesi için radyografik incelemeler önem taşır. Bu dişler genelde asemptomatiktir, rutin muayenede belirlenir. Ancak bazı olgularda ağrı yapabilmekte ve bulunduğu bölgede komşu dişin gömük kalmasına da neden olabilmektedirler.

Bu makalede, dördü üst çenede, biri alt çenede ve biri de üst çenede bilateral olarak izlenen altı vaka sunulmuştur.

Olgu 1

19 yaşındaki kadın hasta sağ alt ikinci molar dişindeki soğuk şeylere karşı hassasiyet şikayeti ile başvurdu. Alınan panoramik radyografide sağ üst çenede gömülü 3. molar dişin hemen üzerinde gelişimini tamamlamamış gömülü bir paramolar diş gözlemlendi (Şekil 1). Hasta, çekimini kabul etmediği bu diş hakkında bilgilendirildi ve belirli aralıklarla kontrole gelmesi önerildi.

Olgu 2

23 yaşındaki kadın hasta sağ ve sol alt molar bölgesinde bulunan dolgularındaki hassasiyet ve ağrı şikayeti ile başvurdu. Alınan panoramik radyografide sağ alt 3. molar dişin distalinde gömülü bir distomolar diş saptandı (Şekil 2). Diş klinik olarak ağız içinde görülmediği ve hastanın o bölgeden şikayeti olmadığı için, hastanın isteği üzerine distomolar di-

şin çekimi yapılmadı ve belirli aralıklarla kontrole gelmesi önerildi.

Olgu 3

Dişetlerinde kanama ve üst çenede aşırı kron harabiyeti olan dişin çekimi için başvuran 47 yaşındaki erkek hastanın yapılan klinik ve radyolojik incelemesinde sol üst 3. molar dişin gömülü olduğu belirlendi. Bu molar dişin hemen üzerinde de sürmüş bir paramolar diş saptandı (Şekil 3). Üçüncü molar dişin sürmesine engel olduğu ve klinik olarak ağızda görüldüğü için bu paramolar dişin çekimi yapıldı.

Olgu 4

Sağ üst ikinci ve üçüncü molar dişlerin önünde sürmüş olan diş nedeniyle başvuran 23 yaşındaki kadın hastada, yapılan klinik incelemede, sağ üst çenede ikinci ve üçüncü molar dişler arasında bukkal bölgede sürmüş paramolar diş belirlendi. Sol üst çenede bu bölgede süpernumere molar gözlenmezken, bu bölgeden alınan radyografide ikinci ve üçüncü molar dişler arasında gömük bir paramolar diş saptandı (Şekil 4). Sağ tarafta sürmüş olan paramolar dişin çekimi yapıldı. Sol tarafta gömülü olan paramolar diş için ise hasta bilgilendirilerek, kontrole gelmesi önerildi.

Olgu 5

25 yaşındaki erkek hastanın, rutin panoramik radyografik incelenmesi sonucu sol üst çenede gömülü bir distomolar diş belirlendi (Şekil 5). Hasta, bu diş hakkında bilgilendirilerek, kontrollere gelmesi önerildi.

Olgu 6

Sol üst üçüncü molar dişteki çürük nedeniyle başvuran 31 yaşındaki kadın hastanın yapılan radyolojik incelemesinde sol üst çenede gömülü bir distomolar diş saptandı (Şekil 6). Gömülü distomolar dişin ve çürük üçüncü molar dişin çekimi yapıldı.

Şekil 1. Panoramik radyografide sağ üst bölgede paramolar dişin görünümü.

Şekil 2. Panoramik radyografide sağ alt bölgede distomolar dişin görünümü.

Şekil 3. Panoramik radyografide sol üst bölgede paramolar dişin görünümü.

Tartışma

Sürnumere molar dişlerin görülme sıklığı %1-2 arasında değişmekte ve alt çeneye göre üst çeneye da-

Şekil 4. Panoramik radyografide üst bölgede bilateral paramolar dişlerin görünümü.

Şekil 5. Panoramik radyografide sol üst bölgede distomolar dişin görünümü.

Şekil 6. Panoramik radyografide sol üst bölgede distomolar dişin görünümü.

ha sık olarak görülmektedir^{8,10}. Grimanis¹⁰ sürnumere molarların %79'unun üst çeneye olduğunu bildirmiştir. Öztürk ve ark.¹² alt çeneye sürmüş halde bulunan bir distomolar diş olgusu bildirmiştir. Burada sunulan olgulardan, biri bilateral olmak üzere beşi üst çeneye, sadece bir tanesi alt çeneye yer almaktadır.

Sürnumere molar dişler normal molar dişlerle aynı boyutta olabilmekle beraber genellikle konik ve daha küçüktürler. Lomçalı ve Altınbulak¹³, 14 adet distomolar diş üzerinde yaptıkları çalışmada dişlerin tümünün kron ve kök boyunun komşu üçüncü molar dişlerden daha küçük olduğunu bildirmişlerdir. Casetta ve ark.¹⁴ 13 sürnumere molar diştan beşinin konik şekilli olduğunu tespit etmişlerdir. Dördü paramolar, üçü distomolar olarak belirlenen tüm sürnumere molar dişler komşu üçüncü molarlardan daha küçük olarak tespit edilmiştir.

Sürnumere dişler kadınlara oranla erkeklerde daha fazla görülmektedir⁴. Nassry¹¹ yaptığı çalışmada, 300 hiperdonti vakasının %83'ünün erkeklerde olduğunu bildirmiştir. Buradaki olgularda sürnumere molar dişlerden dördü kadınlarda, ikisi ise erkeklerde gözlenmiştir. Sürnumere dişler sürmüş halde veya gömülü olarak izlenebilirler. Sürnumere dişlerin yaklaşık %25'inin sürmüş halde izlendiği bildirilmiştir¹⁵. Eden ve ark.'ın¹⁶ yaptığı çalışmada 67 sürnumere diştan 26'sının (%38) sürmüş halde, 41'inin (%62) ise gömülü olduğu rapor edilmiştir. Çalışmalar sürnumere dişlerin %7-20'sinin herhangi bir klinik komplikasyona neden olmadığını göstermiştir¹⁷. Bununla beraber, özellikle en yaygın olarak %30-60 oranında komşu dişte sürme gecikmesine ve/veya yer de-

ğiştirmeye neden olabilirler^{16,18}. Bu nedenle bir diştin sürmesi 6 ay gecikmişse radyolojik olarak bir inceleme yapılması önerilmektedir⁵. Anterior bölgede bulunan sürnumere dişler posterior bölgedekilere oranla daha ciddi problemlere neden olmaktadır¹⁶. Sürnumere dişler nadir olarak, dentigeröz veya primordial kistlerin gelişmesine, komşu dişte kök rezorpsiyonuna ve komşu diştin devitalizasyonuna neden olabilirler^{16,19}. Kökten ve ark.'ın⁸ çalışmalarında iki vakada bulunan dört distomolar diştin gömülü olduğu bildirilmiştir. Burada gözlenen sürnumere molar dişlerden beşinin gömülü olduğu, diğer dişlerin ise sürmüş olduğu görülmüştür. Sürmüş sürnumere molar dişlerden birinin o bölgedeki üçüncü molar diştin sürmesine engel olduğu, bu nedenle üçüncü molar diştin gömülü kaldığı gözlenmiştir.

Sunulan olgularda sürmüş olan sürnumere molar dişlerin ve çürük üçüncü molar diştin bulunduğu olguda gömülü sürnumere molar diştin çekimi yapılmış, diğer olgularda ise çekim yapılmamış ve hastalar bu dişler hakkında bilgilendirildikten sonra, belirli aralıklarla kontroller yaptırılmaları önerilmiştir. Sürnumere dişler genelde gömülü kaldıkları için, iyi bir klinik ve radyolojik muayene önemlidir. Değerlendirme için, anterior bölgedeki sürnumere dişler için okluzal ve periapikal radyograflar, diğer bölgeler için panoramik radyograflar tercih edilebilir.

Kaynaklar

1. Dummet CO. Anomalies of the developing dentition. In: Casamasimo, Fields, McTigue, Nowak (Eds). Pediatric Dentistry, 3rd edn. Unites States of America: WB Saunders, 1999, pp. 43.
2. McDonald RE, Avery DR. Dentistry for the child and adolescent, 5th edn. Washington, Toronto: Mosby Company, 1988, pp. 656.
3. Horarlı A, Yılmaz AB, Akgül HM. Dişhekimliğinde Radyolojide Temel Kavramlar ve Radyodiagnostik. Atatürk Ün. Ziraat Fak. Ofset Tesisleri. Erzurum, 2001, 275.
4. White SC, Pharoah MJ. Oral Radiology Principles and Interpretation. 4th edn. CV Mosby Co, St Louis, 2000, pp. 303
5. Scheiner MA, Sampson WJ. Supernumereary teeth: A review of the literature and four case reports. Aust Dent J 1997; 42: 160-5.
6. Regezi JA, Sciubba J. Oral Pathology. 2th edn. Saunders Co., 1993, pp. 504.
7. Buenviaje TM, Rapp R. Dental anomalies in children: a clinical and radiographic survey. J Dent Child 1984; 51: 42-6.
8. Kökten G, Balcıoğlu H, Büyüktan M. Supernumerary fourth and fifth molars: a report of two cases. J Contemp Dent Pract 2003; 4: 67-76.
9. Özçelik C, Sert S. Artı azılar (İki olgu nedeniyle). Dişhek Derg 2003;52:225-8.
10. Grimanis GA, Kyriades AT, Spyropoulos ND. A survey on supernumerary molars. Quintessence Int 1991;22:989-95.
11. Nassry E. Characteristics of hyperdontia in premaxillary region: a survey of 300 cases. Dent Res 1996;75:1279-84.
12. Öztürk M, Köşger HH, Polat S, Ay S, Yeler H. Mandibular distomolar: vaka raporu. C Ü Dişhekim Fak Derg 1999;2:62-3.
13. Lomçalı G, Altınbulak H. Distomolar dişlerde klinik ve histopatolojik gözlemler. Oral 1988;5:5-13.
14. Casetta M, Pompa G, Stella R, et al. Hyperdontia: an epidemiological survey. J Dent Res 2001;80:1295-7.
15. Liu JF. Characteristics of premaxillary supernumerary teeth: A survey of 112 cases. ASDJ J Dent Child 1995;62:262-5.

16. Eden E, Elbek Ç, Sabah E, İçöz Ö, Çoskun S. Supernumerary teeth: Review of the literature and survey of 50 cases. *Balk J Stom* 2003; 7: 180–3.
17. Zhu JF, Marcushamer M, King DL, Henry RJ. Supernumerary and congenitally absent teeth: a literature review. *J Clin Pediatr Dent* 1996;20:87–95.
18. Mitchell L. Supernumerary teeth. *Dent Update* 1989; 16: 65–9.
19. Hogstrum A, Andersson L. Complications related to surgical removal of anterior supernumerary teeth in children. *J Dent Child* 1987; 54: 341–3.

İletişim adresi:

Yrd.Doç.Dr. Mahmut SUMER
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Diş Hekimliği Fakültesi
Ağız Diş Çene Hastalıkları ve Cerrahisi Anabilim Dalı
55139, Kurupelit, SAMSUN

Tel : 0362 312 19 19 - 3022
Faks: 0362 457 60 32
email: msumer1970@yahoo.com